

Preek van ds. Wesdorp, Wijkgemeente Oude Kerk te Zoetermeer

Gehouden op de 6^e zondag na Trinitatis, 28 juli 2019

Schriftlezing 1: 2 Koningen 2: 19 - 25

Schriftlezing 2: Mattheus 27: 37 - 44

Schriftlezing 3: 2 Korinthe 5: 19-21 + Galaten 3:13

Lied 207

Psalm 5: 1,2,6,7

Psalm 1: 1,3

Lied 577: 2,3

Lied 412: 1,6

Lied 340b

Lied 415: 1,2,3

VER-SCHRIK-KELIJK AF-SCHRIK-WEKKEND [Preek over 2 Koningen 2: 23-25]

Is dit heilige geschiedenis? vragen sommige mensen zich af. Is de profeet zo wraakzuchtig, of is de God van Israël keihard onbarmhartig? In zes van de zeven kinderbijbels, die ik heb ingezien, wordt dit verhaal niet verteld. In de ene kinderbijbel voor de wat oudere kinderen waarin het verhaal wel wordt verteld, verklaart de schrijver dat deze gebeurtenis verteld wordt als een ernstige waarschuwing, dat God zijn dienstknechten niet ongestraft laat bespotten. In zijn boek "Het verhaal gaat" noemt Nico ter Linden dit een grimmig sprookje, dat vertelt hoe het de kinderen Israëls zal vergaan, die God en zijn profeet minachten. Zoals het was in de tijd van Elia, zo zal het ook in de tijd van Elisa zijn: de profetie is een zaak van leven of dood. Door dit een sprookje te noemen haalt Nico ter Linden mijns inziens de angel uit deze geschiedenis, dat de heilige God van de Bijbel een gevaarlijke God kan zijn. Wel waar maar niet echt gebeurd. Is het geloof wel serieus maar ten diepste niet ernstig te nemen? Het blijft immers een zaak van leven of dood!

Ieder gezag dat zich laat bespotten en over heen zich laat lopen is niet werkelijk serieus te nemen. De profeet Elisa wordt niet zomaar uitgescholden door een paar kwajongens. Hij wordt aangetast in zijn heiligste verantwoordelijkheid. Hij wordt belasterd als ambtenaar in functie. Moet hij zichzelf dan zo serieus nemen, die profeet Elisa? Schelden doet toch niet zeer, zoals wij zeggen? Probeer het eens uit, om uitgescholden te worden, hoe gekleineerd je je voelt, onwaardig vernederd. Elisa hoefde zich als mens niet ernstig serieus te nemen, maar wel de God die hij diende en de voorganger die hij opvolgde. De geschiedenis met de beren vindt helemaal aan het begin plaats van Elisa's bediening. Elisa was op de terugtocht van een reis die hij samen met de profeet Elia begonnen was. Op de heenweg waren zij van Bethel naar Jericho gereisd. Daar vlakbij waren zij de Jordaan overgestoken. Aan de overkant van de Jordaan werd Elia in een vurige wagen in de hemel opgenomen. Elia's mantel viel op de grond. Daarmee bevestigde God dat Elisa de opvolger van Elia was. Elisa kreeg 'twee delen' van de Geest die op Elia gerust had. Elisa kwam terug, sloeg met Elia's mantel op het water van de Jordaan, waarop

een pad ontstond. Precies zoals Elia op heenweg gedaan had. Dit bevestigde dat Gods Geest met Elisa was.

Elisa had de profetenmantel geërfd, en daarmee zijn profetengezag. Gods vertegenwoordiger op aarde. Het eerste profetenwerk dat Elisa op zijn terugweg mag doen is gezond water geven aan Jericho, de stad waarover vroeger een vloek was uitgesproken. De man die de puinhopen zou herbouwen, zou dat ten koste doen van zijn zonen. Dat was inderdaad gebeurd. Maar toen de stad toch herbouwd was, bleek het goed wonen te zijn, daar. Alleen het water. Daar was alles mis mee. Brak en ziekmakend. Zoals ik jaren geleden eens een documentaire heb gezien, hoe er door het vergiftigde water van een rivier misgeboortes waren, de meest vreemde wezentjes die niet levensvatbaar waren geweest. Met zout en het profetenwoord maakte Elisa het water gezond. De vervloekte stad kreeg een zegen. Het tweede wat Elisa tegenkwam waren de vijandige scheldwoorden van de zonen van de stad Bethel. Nota bene de stad, die Huis van God betekent, de naam die vader Jacob aan de plaats had gegeven, omdat hij daar de God van zijn leven ontmoet had. De plaats die het geestelijk centrum had moeten zijn, heeft zijn eigen religie opgetuigd en moet helemaal niets hebben van het levende Woord. Over de dienaren van de God van Israël spraken zij daar als over mestkevers. Zoals de ouders zingen, piepen de jongen. Appels vallen nooit ver van de stam. De kinderen van Bethel denken met hun grote troep sterk genoeg te zijn. Eendracht maakt macht en met z'n allen durven ze wel en om stoer te doen doet de ene branie niet onder voor de ander. En in de geest van hun ouders lopen zij de profeet uit te jouwen en hem te verstaan te geven dat hij op kan vliegen.

Wij kennen de naam van de Israëliische vliegmaatschappij El Al, El Al betekent: naar boven. Dat woord gebruiken die jongens op: Alee! Vlieg op, kaalkop, vlieg op, kaalkop! Net als uw voorganger opgevaren is. Dat zij kaalkop roepen, heeft waarschijnlijk niets met het hoofd van de jonge man Elisa te maken, maar alles met zijn mantel. De ruige harige profetenmantel is voor hen net zo waardeloos als een haarborstel voor een kaal hoofd. Je zult een prachtige haardos hebben en dan voor kaalkop uitgescholden worden. Volgens de overlevering was dit een scheldwoord dat betekende: je bent niets waard, waardeloos. De jongens van de stad willen niet alleen de mensprofeet treffen, maar net als hun ouders willen zij zijn God eruit trappen. Zijn God is de kaalkop, de God van wie in hun ogen niets mag. De God wiens jaloersheid zij kwalijk nemen, omdat die de mensen verboden had om op andere, leukere goden en machten te vertrouwen. Dan gebeurt er het verschrikkelijke dat de profeet de woorden van de scheldknapen terugkaatst, zodat hun vloekwoorden op henzelf terugkomen. Het is zoals een officier eens een soldaat toeriep, die vloekte vanwege de harde rekrutering: hé joh, je bidt de verkeerde uit.

Wat is het verschrikkelijke aan dit verhaal? De 42 slachtoffers? Inderdaad is dat dramatisch. Maar is het niet verschrikkelijk dat het met de mensen zover kan komen dat zij minachten wat rechtvaardig en heilig is? Dat het zover met mensen kan komen dat zij anderen vernederen, de grond in trappen en zelfs dat ze een ander kunnen pijnigen en doodmartelen? Is het geen wonder dat die gezindheid niets van God wil weten? God is de Levende, die het leven en het rechtvaardige geluk van de mensen wil. Maar is God dan niet onbarmhartig dat Hij 42 jonge slachtoffers maakt? Maar van wie dan zijn deze 42 jongeren werkelijk het slachtoffer? Zijn zij

niet het meeste slachtoffer van hun opvoeding? Wie Gods dienaar raakt, raakt de heilige God. Gods heiligheid is hoogspanning. Een dodelijke majesteit, maar anderzijds een fantastische energieke kracht als je er goed gebruik van maakt. Voor ons is elektriciteit een dodelijk vuur, maar we maken er goed gebruik van. Is de straf niet te zwaar? We zouden onszelf eens een spiegel moeten voorhouden. Waar komen onze bezwaren vandaan? Zijn wij soms zachtmoediger en verdraagzamer dan Elisa? We zouden de mensen niet de kost moeten willen geven die uit de kerk verdwenen zijn door onze woorden waarmee zij getergd en vernederd zijn. Tillen wij lichter aan godslastering, omdat wij het eigenlijk onbelangrijk vinden? Of omdat wij een ander beeld van God hebben dan de Bijbel ons laat zien? Zelfs in het Nieuwe Testament staan woorden, dat God niet met zich laat spotten en dat het vreselijk is om te vallen in de handen van de levende God.

De God van het Nieuwe Testament is dezelfde God als van het Oude Testament, de heilige God, die oordeelt over de spot en vloek van mensen. Maar de God van het Oude en Nieuwe Testament is ook die God, die het oordeel op zichzelf, op zijn eigen lieve Zoon heeft laten neerkomen. Tussen ons en Elisa staat onze Heer Jezus, door wie wij niet meer kunnen staan waar Elisa stond. Hoe wonderlijk, zoveel erger bespot dan Elisa kwam uit de mond Jezus geen vloekwoord. Als koning van de Joden was Hij al kapot gezeseld en ze waren nog niet klaar. Aan het kruis met Hem. De mensen laten zien hoe ver verwijderd zij zijn van de rechtvaardige God als zij de Messias in zijn wezen honen. Hij is de Redder van anderen, Hij heeft zijn vertrouwen in God gesteld, laat Die Hem redden, als God Hem tenminste goed gezind is. Hij heeft immers gezegd: Ik ben de Zoon van God. Deze spot is de steek in het hart. Maar onder de wreedste lichamelijke pijniging horen wij Hem nog bidden: Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen. De apostel Paulus heeft het kruis van Christus het diepst verstaan. Het heerlijk bevrijdende woord hebben wij van hem gelezen: "Christus Jezus heeft ons vrij gekocht van de vloek door voor ons te worden vervloekt, want er staat geschreven: vervloekt is een ieder die aan een paal hangt."

Als wij de verkeerde kant op gebeden hebben, heeft dat niet meteen consequenties. Wij leven onder het schild van Christus, die de vloek voor ons heeft opgevangen. Daarom leven wij uit Hem en niet uit de gezindheid van Elisa, omdat Christus in onze plaats is gaan staan. In Hem zien wij hoe alleen Gods eer op de rechte wijze verdedigd kan worden. God toont zich in de drager van de doornenkroon, de gekruisigde, niet in verscheurende berinnen. Dáár ligt de grond van al onze zachtmoedigheid, waarmee wij op Gods heerschappij mogen wijzen. Daarom loven wij Christus de Zoon van God en belijden Hem als Heer. Met onze belijdenis en lofzang wonen wij in de Schuilplaats van God, beveiligd tegen alle vloek. En tegelijk bidden wij, dat wij bij zijn komst onstraffelijk wezen mogen. Op Hem steunt onze hoop, de God van ons vertrouwen. Wij worden nooit beschaamd als wij op zijn goedheid bouwen. AMEN.